

агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. № 158.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16> (дата звернення: 1.05.2019 р.).

4. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М. І. Київ: Ваіте, 2018. 472 с.

5. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення: 1.05.2019 р.).

6. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 1.05.2019 р.).

7. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / за заг. ред. Тимощука В. П., Школика А. М. Київ: Конус Ю, 2007. 735 с.

УДК 339.543

Юник Ірина

*кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

Хімич Юрій

*Здобувач ступеня вищої освіти магістр
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Вагоме зрушення у розвитку антикорупційного законодавства відбулося після революції гідності у 2014 р. через ухвалення пакету антикорупційних законів – Антикорупційної стратегії на 2014 – 2017 роки, Закону України “Про запобігання корупції”.

Основні правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень визначає Закон України “Про запобігання корупції” [Error! Reference source not found.]. Із прийняттям Верховною Радою України та введенням в дію Закону України “Про запобігання корупції” в Україні сформовано нову трьохрівневу правову систему планування запобігання та виявлення корупції:

- засади антикорупційної політики (Антикорупційна стратегія), які визначаються Верховною Радою України;
- державна програма з виконання Антикорупційної стратегії, яка затверджується Кабінетом Міністрів України;
- антикорупційні програми, які приймаються в органах влади [2].

Антикорупційна стратегія на 2011 – 2015 роки [3] зосереджувалась на пріоритетах, пов’язаних зі створенням системи правових інструментів та розбудови сучасних антикорупційних публічних інститутів, що мали б забезпечити ефективну реалізацію антикорупційної політики в Україні. Реалізувати весь потенціал Антикорупційної стратегії на 2011 – 2015 роки повною мірою не вдалося передусім через тривалий процес створення антикорупційних інституцій, що відбувався упродовж 2014 – 2019 років, а також низьку інституційну спроможність Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК). Затверджена антикорупційна стратегія не стала ефективним інструментом антикорупційної політики також ще через відсутність чітких показників стану та ефективності її виконання.

У 2015 р. затверджена Державна програма щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки з метою створення ефективної загальнодержавної системи запобігання та протидії корупції на основі нових засад формування та реалізації антикорупційної політики, [4].

Варто зауважити, що уже кілька років в Україні немає антикорупційної стратегії, яка б мала стати стратегічним інструментом і забезпечити зменшення рівня корупції в Україні. Це привело до розбалансованої та малоефективної антикорупційної діяльності публічних інституцій, оскільки без належної координації боротьби з корупцією важко досягнути будь-яких зрушень у розвитку антикорупційної політики. Тому, на сьогодні, фактично відсутні засади антикорупційної політики в Україні на загальнодержавному рівні.

Також доцільно зауважити, що уже закінчується 2021 р., а проєкт нової Антикорупційної стратегії спланований на 2020 – 2024 роки, тобто два роки вже пройшло, а стратегія досі остаточно не ухвалена Верховною Радою України.

Метою нової Антикорупційної стратегії є досягнення суттєвого прогресу у запобіганні та протидії корупції, а також забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності усіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування [5, с. 5]. Відповідно до проєкту нової Антикорупційної стратегії, формування та реалізація антикорупційної політики має здійснюватися через формування негативного ставлення до корупції; врегулювання конфлікту інтересів, дотримання загальних обмежень та заборон, правил етичної поведінки; здійснення заходів фінансового контролю; забезпечення доброчесності політичних партій та виборчих кампаній; захист викривачів корупції; забезпечення невідворотності відповідальності (дисциплінарної, адміністративної, кримінальної) за корупцію.

Передбачається, що нова Антикорупційна стратегія впроваджуватиметься на принципах: оптимізації функції органів публічної влади; діджиталізації всіх процесів; впровадження зручних альтернатив існуючих корупційних практик; формування нульової толерантності до корупції; невідворотності відповідальності за корупцію.

Нова Антикорупційна стратегія акцентує увагу на заходах щодо запобігання корупції у таких пріоритетних сферах, як суд, прокуратура та поліція; державне регулювання економіки; податки і митниця; державний та приватний сектори економіки; будівництво, земельні відносини та інфраструктура; сектор оборони; охорона здоров'я та соціальний захист

Передбачено, що Антикорупційна стратегія буде реалізовуватися через виконання Державної антикорупційної програми із виконання антикорупційної стратегії. Програму має підготувати НАЗК і затвердити Кабінет Міністрів України на період дії стратегії. На сьогодні, відповідно немає Державної антикорупційної програми із виконання антикорупційної стратегії, оскільки ще остаточно не затверджена нова стратегія.

Відповідно до внесених змін до Закону України “Про запобігання корупції” [6] у жовтні 2019 р. визначено, що органи державної влади та місцевого самоврядування мають затверджувати антикорупційну програму – документ, виконання якого сприяє формуванню негативного ставлення працівників державних органів та юридичних осіб до корупції. Антикорупційна програма органів публічної влади формується на основі аналізу корупційних ризиків у своїй діяльності та визначення джерел, що породжують ці ризики, а також з'ясувати умови, що їм сприяють. Загалом координацію формування та реалізації антикорупційних стратегій і програм здійснює НАЗК. У 2020 р. НАЗК зауважило, що вкрай невелика кількість органів детально аналізує свою діяльність на предмет корупційної вразливості в антикорупційних програмах органів влади. Тому антикорупційні програми органів публічної влади не стали ефективним засобом боротьби з корупцією.

Для того щоб краще зрозуміти процес розробки антикорупційних програм, НАЗК підготувала нормативну і методологічну базу, зокрема: методологію оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади (2016 р.); порядок підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та

здійснення їх погодження (2017 р.); методичні рекомендації щодо підготовки антикорупційних програм органів влади (2017 р.); приклади корупційних ризиків, які є характерними для всіх органів влади, а також заходів щодо їх усунення (мінімізації) – 20017 р.); навчальний онлайн-курс «Антикорупційні програми органів влади», який був розроблений за підтримки Програми розвитку ООН в Україні та спільно з громадським проектом масових відкритих онлайн-курсів «Prometheus» [7].

Отже, основи антикорупційного законодавства в Україні сформовано, хоча ще є багато недоліків, які потрібно доопрацьовувати та усувати. Тому ухвалення дієвого нормативно-правового забезпечення є гарантією формування та реалізації антикорупційної політики, а також передумовою підвищення довіри суспільства до влади, зростання економічного потенціалу держави, покращення добробуту громадян України.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1699-VII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
2. Методичні рекомендації щодо підготовки антикорупційних програм органів влади: Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 19.01.2017 р. № 31. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0031884-17#Text>.
3. Національна антикорупційна стратегія на 2011-2015 роки: Указ Президента України від 21.10.2011 р. № 1001. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001/2011#Text>.
4. Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015-2017 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 265. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265-2015-%D0%BF#Text>.

5. Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2020 – 2024 роки: Проект за результатами публічного обговорення. Національне агентство з питань запобігання корупції. 41 с. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/09/Antykoruptsiyna-strategiya-na-2020-2024-roky-za-rezultatamy-publichnyh-obgovoren-16.09.2020.pdf>.

6. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1699-VII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

7. Щербакова К. Антикорупційні програми як складова системи запобігання і протидії корупції. *Юридична газета online*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/antikorupciyni-programi-yak-skladova-sistemi-zapobigannya-i-protidiyi-korupciyi.html>.

УДК 351:316.422(477)

Лапшин Сергій

кандидат історичних наук,

доцент кафедри публічного управління та адміністрування

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Поліщук Олеся

здобувачка ступеня вищої освіти магістр

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕФОРМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Адміністративна реформа, що була започаткована в процесі суспільних трансформацій з набуттям Україною незалежності, характеризується як складний тривалий і багатостадійний процес, що продовжується з урахуванням як імперативів розбудови ефективної